

henk strating

Oprichter van HS Arbeidsvoorwaarden | CAO-advies en onderhandelingen
www.hsarbeidsvoorwaarden.nl

Voor de zekerheid

Als ik vroeger met zonder jas – zoals we dat, net als Guus Meeuwis in zijn liedje ‘Tranen Gelachen’, zeiden – naar buiten wilde gaan, zei mijn moeder altijd: neem je jas mee, voor de zekerheid! *Voor de zekerheid*. Daar groeiden we vanaf de jaren ‘60, toen ik naar school ging, mee op. We moesten van van alles en nog wat verzekerd zijn: van een opleiding, een baan, een partner, een huis, van kinderen, die op hun beurt weer verzekerd moesten zijn van een opleiding, een baan etcetera. En natuurlijk van een goed pensioen voor onze oude dag. Verzekerd van de wieg tot het graf. Het resultaat van de naoorlogse verzorgingsstaat, die mijn generatie letterlijk van de wieg tot het graf heeft meegemaakt. Want de verzorgingsstaat bleek een doodlopende weg. De eerste scheuren tekenden zich al af in de jaren ‘80, toen Nederland bijna een miljoen arbeidsongeschikten telde. Inmiddels is vrijwel iedereen ervan overtuigd dat de verzorgingsstaat van de tweede helft van de 20ste eeuw niet houdbaar is en fundamentele aanpassingen behoeft. Die zijn inmiddels ook daadwerkelijk in gang gezet. Dat die aanpassingen gepaard gaan met minder zekerheid en meer onzekerheid zal niemand verbazen. We raken er aan gewend. Niemand gaat meer uit van

een baan voor het leven die met een volledig pensioen kan worden afgesloten. We blijken – soms tot onze eigen verbazing – vaak prima met die onzekerheid om te kunnen gaan. En dat is eigenlijk ook wel logisch, want verlies van oude zekerheden brengt weliswaar bepaalde risico’s met zich mee, maar zeker óók kansen. Kansen om eens iets heel anders te gaan doen dan wat je vroeger voor ogen had. Een tijdlang zelfstandig te werken in plaats van in loondienst of om beide een tijdje met elkaar te combineren. Soms vanuit de weelde van een vrije keuze, soms ook omdat de omstandigheden je daartoe nopen. Met niet zelden hetzelfde resultaat, een verrassende wending van je levensloop, die je niet voor mogelijk had gehouden.

Afnemende zekerheid en toenemende onzekerheid, wat risico’s en bedreigingen, maar ook verrassende kansen met zich meebrengt. Dat is de kern van de veranderingen die de economie en de arbeidsmarkt op dit moment doormaken. Die veranderingen zijn onderzocht door de prestigieuze Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid. Dat heeft geleid tot een lijvig rapport dat begin februari met veel bombarie werd gepresenteerd. De titel? Mijn moeder zou hem

bedacht kunnen hebben: *Voor de zekerheid*. Even heb ik gedacht dat het een knipoog was naar mijn schooltijd in de jaren ‘60. Maar de publiciteit rond de verschijning van het rapport hielp me snel uit die droom. Natuurlijk zien de WRR-onderzoekers ook positieve kanten, maar wie het persbericht leest en kennis neemt van de toelichting van de WRR kan er niet omheen. De WRR heeft vooral oog voor risico’s en bedreigingen. Risico’s van minder scholing en minder innovatie die het verdienvermogen van de Nederlandse economie zouden kunnen bedreigen. Risico’s van psychologische onzekerheid, zoals stress en gebrek aan erkenning en van levensloponzekerheid. En risico’s van het ontstaan van nieuwe kwetsbare groepen met veel onzekerheid over hun inkomen en sociale zekerheid. Het persbericht – dat geen enkel voorbeeld geeft van kansen die de nieuwe economie biedt(!) – heeft de oplossingen voor die risico’s al klaar: wet- en regelgeving en een voorbeeldfunctie van de overheid om de mate van onzekerheid te verminderen. En afspraken van sociale partners over het inbouwen van nieuwe zekerheden en het compenseren van de gevolgen van onzekerheid... Het is of ik het mijn moeder weer hoor zeggen: *voor de zekerheid*.